

www.jollibread.com

© Del text: 2020, Maria Carme Roca
Autora representada per IMC Agència Literària

© D'aquesta edició:

2020, Santillana Infantil y Juvenil, S. L. i Grup Promotor, S. L.
Carrer de les Ciències, 73 (Districte econòmic Plaça d'Europa)
08908 L'Hospitalet de Llobregat
Telèfon: 93 230 36 00

ISBN: 978-84-16661-93-0

Dipòsit legal: M-20.076-2020

Printed in Spain

Primera edició: novembre de 2020

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Julia Ortega,

Álvaro Recuenco i Laura Ruiz

Les matèries primeres utilitzades
en la fabricació d'aquest llibre són reciclables
i compleixen àmpliament la normativa
europea de sostenibilitat, economia circular
i gestió energètica.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització
dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Si en necessiteu
fotocopiar o escanejar algun fragment, adreceu-vos a CEDRO
(Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

Sense filtres

Maria Carme Roca

Il·lustració de la coberta de El Marquès

jollibre

*L' instant no existeix, només el passat o el futur.
Perquè ara, per exemple, aquest instant...
quan parlo d'ell ja ha passat.*

Michael Ende, Momo

Quan dic «tot», és tot

La culpa va ser de la Greta.

No, no em refereixo a la Greta Thunberg, l'activista, la que sempre parla del canvi climàtic, de l'escalfament global i d'aquestes coses que li passen al planeta. No.

Tampoc no parlo de la banda de rock nord-americana, Greta Van Fleet. No.

Ni d'aquella actriu tan antiga que li agrada molt al meu avi, la Garbo, que diu ell.

No, jo em refereixo a la Greta Baum, la meva veïna, una senyora que té mil anys i que és més rara que un gos de color verd. A casa sempre he sentit dir que és una senyora molt estrafolària (això ho diu l'avi Klaus, sí, el que li agrada la Garbo), diuen que ho fa que viu sola, que té moltes manies, perquè no està acostumada a conviure amb els altres. D'acord, fins aquí cap problema. Que faci el

que vulgui, però... Per què s'ha de ficar amb mi, eh?

Sí, sí, és el que fa.

Que, què li he fet, pregunteu? O sigui que ja de-
duïu que li he fet alguna cosa...

10 No res, res de res, de debò. L'evito, això sí, per-
què si m'enxampa per l'escala, a mi o a qualsevol
altre veí (però a mi, més) ja t'ha xafat el dia, per-
què et deixa anar el primer rotllo que li passa pel
cap i tu no saps com escapar-te. Com que es deu
avorrir, es diverteix empipant els altres i crec que
soc una víctima predilecta. Per sort seva i desgrà-
cia meva, vivim al mateix replà.

Imagineu-vos, doncs, el grau de perill. A més,
és de les que controla, tafaneja per l'espill.

Que, què m'ha fet?, voleu saber.

A veure, res de l'altre món, no us penseu ara,
però...

Vosaltres creieu que és normal que el dia del
meu aniversari em deixés anar:

—Prepara't pels tretze, Anton —em va dir amb
to solemne.

Oi que no? oi que no ho és, de normal? El que
ho seria, per exemple, és que m'hagués dit: «Moltes

felicitats, Anton, per molts anys. O fins i tot que no m'hagués dit res. No tenia per què recordar-se'n, que era el meu *cumple*. Però aquest no és el cas, perquè no sé com s'ho fa la Greta que ho sap tot i se'n recorda de tot.

Des que em va deixar anar aquesta amenaça, perquè ara ja no tinc cap dubte que va ser com una mena de maledicció, que la meva vida s'ha capgirat. I cap a malament.

Que passi, dieu?

Sí, és clar, això és el que vaig fer primer, tot i que quan m'ho va dir em vaig quedar amb cara (m'imagino) de peix bullit, que diu l'avi Klaus.

Que em preparés pels tretze... Quina poca-soltada, no? A ella li devia agradar el meu posat d'estaquiro, perquè sota el seu nas va dibuixar un lleu somris que li va estirar les arrugues (el codi de barres, que diu la meva mare).

—Has acomplert una etapa de la teva vida, Anton —va dir la Greta—, i ara en comences una altra. Sigues responsable i vigila, perquè de vegades els canvis poden ser perillosos... I els enemics aprofiten les ocasions. Recorda: Acabes de fer tretze anys i el tretze és un nombre rebel.

Oi que no és normal? Oi que no?

Que fos responsable, que vigilés, que si els enemics, que si el tretze és un nombre rebel?... Parla estrany, la Greta.

I m'ho va dir com fan els personatges misteriosos (i dolents) de les sèries, de les *pel·lis*, dels contes aquells antics que fan por als nens petits.

12

No puc deixar-ho estar, doncs, perquè quan em van començar a passar tota mena de desastres, les seves paraules em venien al pensament i em posaven de molt mala lluna.

Ho vaig explicar als de casa i tots hi van dir la seva. A casa parlem molt.

—No en facis cas, rei meu —va dir la meva mare—, ja la coneixes! (Tindrè mil anys, com la Greta, i la mama em continuarà dient rei.)

I ho va positivar, com sempre fa, fins i tot li va donar la raó, va dir que era una manera de dir-me que em feia gran i que m'esperava una nova etapa. I que, al capdavall, no m'havia dit res dolent. Potser sí, però la meva mare no tenia en compte el to d'amenaça; ella no l'havia sentit.

El pare i l'avi Klaus van dir el que sempre diuen d'ella: el pare, que està com un llum, i l'avi,

que és una persona especial, una mica estrafo-
lària.

L'opinió dels meus germans, en canvi, em va inquietar. Sí, perquè la Hanna, la meva germana gran (és un dir, perquè encara que ja té quinze anys, és més baixeta que jo) va dir: «Quin mal rotllo, no?». Exacte, ella va tenir la meva mateixa sensació. No acostumem a coincidir amb la Hanna, però en aquella ocasió, sí.

I amb l'Oscar...

L'expressió del meu germà petit (és un dir també, perquè té nou anys i sí, és més baixet, però hi ha vegades que sembla un vell saberut i repel·lent) em va alertar que hi havia perill. Sí, perquè quan l'Oscar se't queda mirant de manera fixa als ulls força estona i sense parpellejar, vol dir que hi ha perill. L'intueix. Té un instint animal molt acusat.

Sigui com sigui no em vaig preparar. Mai no hauria pensat que t'haguessis de preparar per complir anys, però es veu que per fer els tretze, sí. Això d'acord amb el que assegura la Greta, la Greta Baum. Perquè vaig parlar amb ella, és clar. M'ho vaig rumiar molt, abans de fer-ho, no us penseu

que va ser en un rampell. Com que hi va haver un abans i un després del dia del meu aniversari, m'hi vaig veure obligat, perquè...

És possible que un nombre et canviï la vida? Que la trastoqui de tal manera que ja no siguis mai més el que havies estat? Que no semblis la mateixa persona? Com si t'haguessin tret del teu cos i posat en un altre?

14

I ja veieu que no em refereixo a un número de loteria, que te la pot canviar positivament, ni a un número més petit de les vambes, que et pot fer mal als peus quan camines, ni al fet que t'hagin pres el número, és a dir, el pèl.

No. Em refereixo al fet tan natural i simple de fer anys. El cas és que fins que vaig tenir dotze anys, tot va anar com una seda. I quan dic «tot», és tot.

T O T: només tres lletres i una de repetida.

Abans de parlar amb la Greta, però, van haver de passar «coses», unes quantes «coses», dolentes, és clar, perquè em decidís.

Les «COSES» que van passar

Jo no li havia fet cap cas, a la Greta, no m'havia preparat per a res, jo continuava la meua vida com sempre, amb normalitat (l'avi Klaus diu que aquesta paraula «normal» és perillosa) perquè jo soc així: natural, sense filtres. I vaig passar d'ella, olímpicament.

És el que havia de fer, no?

El cas és que vaig celebrar el meu *cumple* tan feliç. Vaig bufar les espelmes, vaig rebre regals, sobretot un que esperava amb candeletes, un mòbil nou, després de pidolar als pares que era el que em feia més il·lusió a la vida (queda molt consumista, ja ho sé, però aquesta és la veritat). A contracor, els meus pares s'hi van resignar i agraeixo la col·laboració dels meus germans, que en aquesta mena de coses ens confabulem per «desarmar-los», som tres contra dos. Quatre contra dos, perquè, posats a fer, l'avi Klaus es decanta de la nostra banda.

L'avi Klaus...

Amb ell va començar TOT.

(Sí, quan dic «tot» és tot.)

16

Només feia una setmana que jo tenia tretze anys, que un matí, l'avi, quan va sortir de casa com feia sempre després d'esmorzar, va ensopegar en baixar per l'escala i va caure tot rodolant uns quants esglaons (l'avi Klaus mai no agafa l'ascensor, diu que són caixes de mort verticals que es belluguen amunt i avall; és evident que ell és partidari de la incineració). Com a conseqüència de la caiguda, es va trencar el fèmur, el cap del fèmur per dir-ho bé; he de reconèixer que vaig haver de consultar el *Google* per saber on tenim aquest os.

L'avi, pobret, no parava de dir: «No sé com ha passat, no sé com ha passat...».

Què? Penseu el mateix que jo, oi?

Exacte: la Greta.

Ningú no ho pot confirmar, però estic convençut que ella devia intervenir d'alguna manera perquè l'avi caigués (li deu tenir mania, com a mi, per això l'ha «tret» del mig). La Greta tenia moltes possibilitats d'acció, des de posar un fil de pescar travessat per l'escala perquè l'entrebanqués, fins a

provocar qualsevol soroll (podia tenir la porta de casa seva entreoberta) que li fes perdre l'equilibri, caigués, i l'os fes crac. O aneu a saber!

L'avi ara està bé, però encara ha d'estar ingre-sat en una residència on fa recuperació per poder tornar a caminar. De moment va en cadira de rodes.

Aquesta situació, de rebot, ha causat un altre problema, una altra «COSA» negativa: l'Oscar insisteix que vol anar a viure a la residència amb l'avi (aquesta pensada només la pot tenir el meu germà). Ho repeteixo perquè pot haver passat desapercebut: no a veure'l, que això és normal, sinó a VIURE-HI. Cal dir que estan molt units, perquè l'Oscar, quan era més petit, va estar molt malalt i, com que els pares treballaven (i ho continuen fent), l'avi se'n va cuidar molt.

—No puc deixar l'avi sol, em necessita —ens diu l'Oscar constantment.

Els pares van ajornant com poden el problema, però el problema hi és, perquè l'Oscar, quan té una dèria, no se n'oblida ni la deixa estar. I té un pla, una estratègia, que diu ell. El meu germà és així, fa servir paraules que la gent de la seva edat no diu. És una manera de cridar l'atenció.

Una altra COSA (dolenta) que m'ha passat i que em passa: jo, que encara que m'estigui malament dir-ho, faig molt de goig, que diu la mama (que quedi clar que no és una opinió de la mama, bé, sí, també, però és «vox populi», que diu el papa; m'ho han dit tantes vegades que m'ho he hagut de creure), i pel que semblava la cosa anava a més (abans dels tretze, és clar), el cas és que ara pateixo un retrocés per culpa d'allò que en diuen acne.

Que és normal, dieu?

D'acord. Fins a un punt, d'acord. Però els cràters que tinc a la cara són antològics, que diu la mama. A més, quina casualitat que m'hagi passat just quan he fet els tretze.

Podria anar enumerant «COSES» que m'han trasbalsat, però només n'afegiré una més que m'ha descol·locat del tot (sí, quan dic «tot» és tot): m'he enamorat.

Que això no és dolent?

No, en principi no, al contrari, és bo, però no ho és gens quan t'enamores de la persona equivocada.

Eh, que us veig!!! No us penseu ara que m'he penjat de la Greta, que de boig encara no me n'he tornat!

Quan dic això d'equivocada és perquè, coses que passen, és professora meva i no toca, és clar. Jo em creia que ho portava en secret. Però no. I aquí ve la COSA dolenta, perquè el meu secret (jo ho volia portar en secret) s'ha escampat com una taca d'oli.

Per tot plegat (sí, allò que ja sabeu del «tot»), va fer que parlés amb la Greta.

19

Em vaig carregar de valor, vaig sortir de casa i vaig trucar a la seva porta.

Era conscient que ella m'observava per l'espell. Abans no em va obrir, hi va haver molt soroll de claus i pestells que anaven alliberant la porta. Tot i així, quan la va obrir, una cadeneta evitava que ho acabés de fer.

—Què? Com va? —em va preguntar mirant-me fixament. La visió que m'oferia era ferotge: la cadeneta, que li quedava sota el nas, semblava una armadura que reforcés la mandíbula i la predisposés a atacar.

No se'm va ocórrer res més que encongir-me d'espatlles i això que portava un discurs molt ben assajat.

Va riure fluixet, però foteta.

—Ja veig que encara no estàs preparat. Au, va, passa cap dins —va ordenar.

Vaig dubtar, allò podia ser la fi.

20 La seva gata, la Walki, va deixar anar un rebuf. Per descomptat que no era benvingut. Això de Walki, no ve de *walkie-talkie*, com un que té l'avi i sempre ens ensenya, una mena d'avantpassat del telèfon, sinó de Valquíria; el *Google* em va informar que les valquíries són unes paies guerreres de la mitologia nòrdica que si les fas empipar gasten molt mala bava.

—Va, vinga, no et quedis com un estaquirot —em va renyar la Greta indicant-me un passadís llarguíssim mentre ella tancava la porta. Altra vegada el recital de nyecs, rics i racs.

Sí, era a dins i sense possibilitat d'escapatòria, si més no, per la porta, que és el lloc normal de sortir. A la nostra finca no hi ha aquelles escales que surten a les cases antigues de les *pel·lis* americanes per on l'heroi o el delinqüent de torn es pot escapar.

Em va empentar amb el seu bastó (no li fa cap falta dur-ne, però així té l'excusa de colpejar si li interessa) i em va conduir fins a una sala menjador pròpia d'una velleta encantadora (no de la Greta

Baum), plena de figuretes, gerros, coixins i quadres... Tot (sí, tot), molt cursi.

Em va fer seure en un sofà tronat i tot seguit vaig esternudar com un boig, i, en fer-ho, un munt de pèls de la Walki es van enlairar formant un núvol pelut.

La Greta va somriure i em va pegar el turmell dret amb el bastó.

—No trepitgis la catifa, gamarús!

Calia, que m'insultés? A més, per què té una catifa si no es pot trepitjar?

Va obrir una capsa que tothom diria que era una capsa de caramels, bé, al seu dia segur que havia estat una capsa de caramels, però ella de dins en va treure un cigar estrany, el va encendre, el va inspirar i tot enlairant la barbata va deixar anar una glopada de fum. Vaig estossegar. Aquell cigar feia una pudor terrible.

La Walki s'havia ajagut damunt del sofà. Semblava relaxada, però no, estava alerta per esgarrapar-me al més petit senyal imprudent de part meva.

—Has vingut per saber què passa, oi?

Vaig assentir.

—Tu sol no te'n surts.

Quedava clar que em tractava d'inútil i s'hi recreava refregant-m'ho.

«Anton, l'aturat»

—Ja et vaig dir que et prepararessis i no em vas fer cas.

—Però, què és el que havia de fer, jo? —vaig preguntar amb to amansit per fer-li creure que em tenia dominat. Bé, sí que m'hi tenia.

22

—A casa teva et podien haver informat, en Klaus podia haver intervingut...

L'avi Klaus? Què hi tenia a veure?

—A veure, nen, quin dia vas néixer? —va continuar la Greta.

—Un dimarts...

—Nooo, de número! —va exclamar empipada.

—El tretze de novembre.

—Ahahà! El tretze és un nombre fatídic, tot i que interessant, i el novembre... Amb ell arriba el fred que emmudeix les nits i apaga els dies...

—Per què m'ho diu, tot això? —Llavors el que estava empipat era jo.

«Anton, l'emprenyat»

—Tots tenim un destí marcat, ja vaig avisar el teu avi quan vas néixer. La teva carta astral ho diu...

Es va aixecar amb una agilitat gens habitual de persones velles, va anar cap a un moble amb calaixos, en va obrir un, va treure'n una carpeta i es va tornar a asseure.

—Els astres no s'equivoquen mai —va assegurar ensenyant-me un full amb cercles, ratlles, símbols i un munt de coses de les quals no vaig entendre res.

«Anton, el penjat»

Havia d'haver aprofitat per preguntar-li més coses, però en aquell moment només tenia unes ganes ferotges d'anar-me'n i de parlar amb l'avi Klaus. Així que em vaig aixecar d'aquell sofà empelussat.

—No podràs fugir —va dir burleta— ningú no pot fugir del seu destí, però ves, ves... ja saps on em pots trobar.

I es va aixecar també, seguida per la Walki, per obrir la porta inexpugnable.

Quan vaig ser a casa, vaig recuperar una mica la calma. Aquella situació era absurda, no tenia sentit que fes cas de les amenaces d'una iaia tocada de l'ala, que només tenia ganes de fer-me la guitza. Però la realitat era que la meva vida s'havia complicat.

Calia redreçar la situació. Però anem a pams, i comencem des de fa una mica més de temps, quan jo era un noi feliç, sense filtres, sense problemes més enllà de tirar endavant els estudis, cosa que no em costa gaire, i no en tenia ni idea que un nombre em podia canviar la vida.